

IN MEMORIAM

TOMO MATIĆ

Dne 21. prosinca 1968. umro je u Zagrebu u visokoj starosti, u 95. godini života, dr Tomo Matić, najstariji sadašnji hrvatski filolog, jedan od zadnjih učenika Jagićeve škole.

Rođen je u Brodu na Savi 12. srpnja 1874. U Požegi je proveo svoje mladenačke godine i svršio gimnaziju. Studirao je na Filozofskom fakultetu u Beču: slavistiku kod prof. V. Jagića i romanistiku kod prof. Mayer-Lübkea i Mussafije. Tu je 1896. promoviran na čast doktora filozofije.

Prvo mu je mjesto službovanja Zemun gdje je postavljen suplentom 1895. god. Ubrzo zatim položi profesorski ispit, ali kako na izborima nije glasao za Khuenova kandidata, nije imenovan profesorom. Zbog toga je došlo do prepirke s vladom, a kad mu nanesena nepravda nije otklonjena, on prelazi 1899. u Dalmaciju gdje bude 1902. imenovan profesorom realke u Splitu. God. 1904. prelazi u Beč i ondje radi kao redaktor hrvatskog izdanja *Lista državnih zakona* sve do konca I svjetskog rata. Nakon rata vraća se u Hrvatsku i bude 1919. imenovan direktorom klasične gimnazije, a 1921. trgovačke akademije u Osijeku. Na tom je položaju, ne osobito istaknutom udarima, ostao sve do svoje smrti. Sahranjen je – po vlastitoj želji – tiho i skromno u obiteljskoj grobnici na groblju sv. Elizabete u Požegi 24. prosinca 1968.

Rad je smatrao svojim glavnim životnim zadatkom i zato je najveći dio života proveo u radu na struci. Za svoga života dao je oko 150 što većih što manjih radova s različitih područja svoje

struke. U prvo je vrijeme često radio po arhivima, pogotovu dok je živio u Beču, pa je objavio dosta novoga materijala o našim starim piscima i prilikama u našim krajevima, a posebno o Slavoniji i Dalmaciji. Tako smo dobili o nekim našim književnicima sigurne podatke bez kojih se ne može pisati pouzdana povijest književnosti.

Posebno područje njegova proučavanja bila je Slavonija koju nije kod nas nitko tako dobro poznao kao on. Njoj je posvetio najveći dio svojih radova pišući o njezinoj književnosti, piscima, kazalištu, knjižnicama, borbi protiv nepismenosti, etnografiji i političkim i gospodarskim prilikama. Napisao je u jednoj knjizi i pregled kulturnoga i književnoga rada u Slavoniji od njezina oslobođenja od Turaka do Hrvatskoga prepoda, a izdao je i izbor tekstova starije slavonske književnosti, što je prvi pokušaj sastava antologije koja bi trebala čitaocima približiti zaboravljene pisce ovoga područja i pokazati im ljepotu njihovih djela.

Vrlo je dobro poznao povijest našega školstva, pogotovu onoga iz 17. i 18. stoljeća, jer je i njemu posvetio niz članaka raspravljajući u njima o osnutku škola, njihovu razvoju, njihovim programima i raznim utjecajima na njih. No interesiralo ga je i suvremeno školstvo i njegovi problemi. Sam je bio i profesor i direktor škole pa su ga se i izravno ticali svi noviji pokušaji reforme školstva.

Bavio se Matić i leksičkim problemima, sitnicama koje čovjek zapažta tek kad pažljivo čita neke stare tekstove i

nade se pred problemom njihove jasnoće. On je nailazio na takve nejasne riječi, bilježio ih, tragao za njima u raznim tekstovima dok im nije odredio prava značenja.

Obilan mu je i važan rad na izdavanju tekstova naših starih pisaca. Na tom je području nadmašio sve dosadašnje priređivače tekstova jer je priredio za štampu djela osmorice pisaca u sedam knjiga štampanih u *Starim piscima hrvatskim*. Takav posao zahtijeva mnogo vremena i strpljenja i on ga se prihvatio s voljom i značajki pa se ta njegova izdanja odlikuju obilnom dokumentacijom, preglednošću i kritičnošću.

Još se na jednom istraživačkom području našao on među prvima kod nas, a to je područje što ga danas obrađuje komparativna književnost. On je ispiti-vao strane izvore naših književnih djela, njihove međusobne veze, utjecaje, prijevode i preradbe.

Ovako opsežnim i kvalitetnim radom uzdigao se dr Matić među najveće i najznačajnije istraživače starije hrvatske književnosti.

Popis Matićevih radova vidi u *Filologiji* 5 (Zagreb, 1967, str. 195-202).

Antun Djamić

PETAR KOLENDIĆ

U Beogradu je umro 14. travnja 1969, u 87. godini života, dr Petar Kolendić, univ. profesor, jedan od najstarijih i najvećih srpskih filologa ovoga vremena. Njegovi posmrtni ostaci preneseni su u Dubrovnik i ondje sahranjeni.

Prof. Kolendić rođen je u Dubrovniku 17. rujna 1882. Tu je svršio osnovnu školu i gimnaziju. Maturirao je 1903. god. Zatim je otišao u Beč i upisao se na studij matematike i fizike. Kasnije prelazi na studij slavistike i sluša predavanja V. Jagića, K. Jirečeka, V. Vondraka i M. Rešetara. Po svojoj sklonosti, a i pod njihovim utjecajem, Kolendić se već tada usmjeruje na proučavanje literature svoga rodnog grada radeći na rukopisima i starim knjigama bečke Dvorske biblioteke. Preko praznika je radio u Dubrovniku, a to je činio sve dokle god je mogao raditi.

Završivši studije i postigavši čast doktora filozofije, 1908, bude postavljen za suplenta na gimnaziji u Kotoru. Tu je teško živio s malom plaćom, a u školi je morao predavati i predmete koji nisu njegova struka. Uza sve te teškoće on ipak svoje slobodno vrijeme provodi pregledavajući stare knjige i papire, javne i privatne. Tu izlaze u *Izveštaju gimnazije* i neke važne njegove rasprave. Nakon položena profesorskoga ispita postavljen je 1911. profesorom niže realke u Šibeniku. Koliko god mu je i ovdje bilo teško, veselile su ga arhivske i umjetničke dragocjenosti kojima je Šibenik bogat, pa se on prihvaća prikupljanja materijala o piscima i umjetnicima vezanim uz to mjesto. Iz Šibenika bude 1921. god. premješten i postavljen za ravnatelja realne gimnazije u Sinju.

God. 1923. izabran je za izvanrednoga profesora Filozofskoga fakulteta u Skoplju, a 1925. postaje redovni profesor i tu služi sve do srpnja 1941.

Poslije ratnih stradanja dolaze za njega nove prilike. God. 1944. rukovodi sređivanjem Državne arhive u Beogradu, a 1945. postaje redovnim profesorom Filozofskoga fakulteta u Beogradu. Odatle odlazi 1955. u penziju.

Prof. Kolendić se izdigao iznad drugih stručnjaka nekim svojim odlukama koje posjeduju samo rijetki ljudi. On je, prije svega, imao tu sreću da za vrijeme studija dobije od svojih velikih profesora solidan temelj za svoj budući rad. On je, nadalje, imao ljubavi za svoju struku pa je zbog toga prilazio njezinu istraživanju od najranijih studentskih vremena pa do posljednjih dana u kojima je još mogao raditi, i ta ga je struka uvijek privlačila i potpuno zaokupljala.

Bio je neobično marljiv, kao rijetko tko kod nas: nije znao za odmor, odnosno, rad na struci mu je bio odmor. Zato je mnogo toga i učinio, a što nam potvrđuje bibliografija njegovih štampanih radova koja ima blizu 200 jedinica. Tokom rada skupio je silno znanje i iskustvo pa je tako postao jedan od najboljih poznavaća starijih naših književnosti, osobito one s dubrovačkoga područja.

Njegovi radovi donose uvijek neka nova otkrića, nove činjenice i rezultate, utvrđene i provjerene na izvorima i potkrijepljene bilo arhivskim dokumentima bilo specijalnim minucioznim istraživanjima i analizama. Zbog toga je njegova smrt velik gubitak za struku kojom se on bavio.

Antun Djamić

